

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
29 Aprile st. v.
11 Maiu st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 18.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Sabin și Peponila.

I.

Eră odată Roma de zei afurisită,
Oștirile mișele ușor de cumpărat,
Senatul și poporul in cea mai grea ispită,
Ostașii-ucid pe unul și pun nou împărat!
Și er ucid făr' milă, și pun mai mulți d'odată,
Căci daruri mari imparte ori cine e ales,
Și rădimați p' o parte d'oștire desfrănată,
Ce-au împărțit de daruri, ușor e de cules!
Senatul și poporul sunt cupleșiți de spaimă,
Vedând răpiri, ucideri, ce nu mai iau sfârșit!
Ce fu odat' virtute, o crimă ađi se chiamă,
Un vis, lui Cesar spune, că cine-i d'omorit!
Și se făcú 'n imperiu, grozavă resculare,
Germanii se mișcară, ș-atunci Iuliu Sabin
Un gall de viță-și strinse armată cât de mare,
Căci pentru bani, ostașii cu turmele i vin.
Sabin in fruntea oștii călare se ivesce:
,De ađi sunt imperator, de ném innalt născut,
Din ném, din Iuliu Cesar, și vreu ca vitejesce
Să-mi recăștig eu tronul, și dreptul ce-am perdut!
Și oștea strigă: ,Hurrah! Sabin să ne trăiescă,
Sabin de viță naltă e binemeritat!'

Și se gătesc de cale la Roma să pornescă,
S'o bată, și cuprindă, să-i pună împărat!

Vespasian din Roma aude, și turbézá,
Lingușitorii timiđi se 'ntorc ca și nebuni,
Poporul Romei insé nici cât nu desperézá,
Căci fiii sei porniră ca roiu la legiuni!

Când decăđură tóte, remase o virtute,
Să lupte cu neamicii, să 'nvingă in reshoiu,
Puțin, și oști germane se 'mprăștiă bătute,
Sabin, și cine póte se pitulă 'napoi!

II.

Și-aruncă toga, arma, ce pórtă-un beliduce,
Și bidiviu-și lasă pe unde-a rătăci,
Ca urma să-i se perdă, și 'n nópte el se duce
A casă la moșie, ca dór să scape-aci.

Și când cântă cocoșul, el bate la feréstă
Iacet, și șopotesc, și tremură-ășteptând.
Intr'un târđiu aude și vine-a sa nevéstă,
Și când il cunoscușe incede întrebând:

,— Au dór perduși tu lupta? Și cerci să-ți scapi
viéta?'

,— Perdut! și p'o clipită venii să te mai ved!
Și Peponila tace, și sângele-i inghiată . . .

,Deschide! dór Romanii in nópte urma-mi perd!
,

Și ușa se deschise, și ei se 'mbrățișézá,
Și plâng, și stau ca muții, și stau inclemenți,
Căci sufletul intr'ênșii de gróză desperézá,
In câteva minute pot fi și omoriți!
Și Peponila-i dize in trista-i deșteptare:
,Ascultă-me, Sabine! și nu vei fi ucis!
,— Nu pot scăpă in lume de-o crudă resbunare,
Me află-acuși Romanii, și 'n iad să fiu inchis!
,— Să cređi că nu te află, căci eu te-ascund pré bine,
Aid' iute in grădină să intri 'n monument,
Și vei trăi in pace, și s'or uită de tine,
Căci scii, că ai locășuri afund pe sub pământ!
O sărutare dulce, in brațe o cuprinde,
Și el cu linisceie in monument intră,
Er Peponila 'n grabă-i dá foc, și il aprinde,
Și cum n'ar scii nimica, in patu-i se culcă.
Nici bine se zorise, și ér se aretară
Ostași călari mulțime, și pe Sabin căutau,
Dar Peponila plânge de sórtea sa amară,
Ș-ostașii neaflându-l, turbați se rentornau!

III.

Prin sat se șopotise că ómenii vedură
Un om sárinđ in sală, și că Sabin a fost,
Și după vorbe multe, acésta o cređură
Când scóseră din apă, un om, de țile mort,
Și Peponilei vestea o-duc cu intrinare,
Ea-atunci cu ochii 'n lacrimi la țermuri s'a grăbit,
Și când il vede strigă 'n durerea cea mai mare:
,Sabine! haina astă, de mórte ți-o-am gătit?'

Și toți plâng și se vaită, căci le făcuse bine,
Ori când aveau vr'o lipsă, ori când erau 'n necaz,
Și trupul il incarcă și-l duc a cas' cu sine,
Și se vorbesce 'n lume poveste de miraz.

Er Peponila face ce-i lipsă de 'ngropare,
Și in grădină arde cadavrul pe un rog,
Din datină ea ține ș-opresc funebreale,
Și urna cu cenușe o 'ngrópă 'n cela loc,
Și stélp frumos rădică, de-asupra lui inscrie:
,Sabin nefericitul: să fie pomenit!'

Și ea in tótă điuă — ca lumea să o scia
Că-i pórtă jalea mare — plângea făr' de sfârșit.

Presidele provincii la Roma dá de scire,
Trámite toga, arma, ce le purtă Sabin.
Vespasian se crede de-acuma 'n liniscire
Și sufletu-i, la scirea de mórte — e senin!

IV.

Sabin trăiesce insé, muierea lui amată,
Muierea cea 'nțeleptă-i e ánger pázitoriu,

Ea ziua storce lacrimi la urna ingropată,
 Er noptea-i sub ruină la-al seu adoratoriu.
 Vecinii-i plâng de milă, vecinii-c cred nebună
 De-atâta supărare și jale de bărbat.
 Și cine să și credă, că ei sânt împreună
 Sub tristele ruine de monument surpat?!

Și in tăcerea nopții ei șopotesc mai multe,
 De bune și de rele, de-amară sorte-a lor;
 Și el i povestesc de cruntele lui lupte,
 Și pentru ce voise să fiă domnitoriu...
 „Turbați și 'n desfrânare in lumea lor stricată
 S'ajungă 'n tronuri nalte, mai mulți din împărați,
 Uciseră pe mamă, uciseră pe tată,
 Pe fii, și civi de trebă creștându-i nempăcați...
 Am vrut să fac eu capăt la-atâta desfrânare,
 La jafuri, și ucideri, la sberături de chin,
 Dar mie nu-mi succese... făcui o smintă mare...
 Că-mi rădămai eu capul p'oștiri de nēm străin...”
 — Vespasian incede cu bine și blândetă
 — Răspunde Peponila — și Tit e și mai bun...
 La o nenorocire ne va lăsa 'n viață...
 Nu desperă, Sabine! căci relele apun!”

V.

Și timpul trece, trece și ei trăiesc 'n iubire,
 Și lumea, nu mai scie de el, de noue ani!
 Ba scie, că cenușa i zace in linisire,
 Că i-a remas povestea la mulți viteji romani;
 Ba scie, că soția-i apare ca nebună,
 Și in grădina mândră e ađi un vast tufiș
 Ce-ascunde și ruina... și numai dulcea lună
 In nopțile secrete mai stă cu el fățiș!

Și numai dulcea lună mai scie-o taină mare,
 Că Peponila mândră-i născuse doi pruncuți,
 Și i-au crescut cu truda, cu scumpă mângaiare
 Și li păreau mai mândri ca angerii plăcuți.

Dar vai! nu pot ei sörtea s'o ascundă pe vecie!
 Căci cui facură bine, se face trădătoriu!
 Pe sclavii lor, cu milă-i lăsară din sclăvie,
 Pe Tinas mai ținură ca liber, de-ajutoriu;
 Dar Tinas vră să 'ncerce virtutea femeieșcă,
 Și refusat, se duse mănios, ne mai 'nturnând.

A doua zi o öste tot caută, să găsească,
 Pe resculat odată, ruina 'ncungiurând.

„Te-am prins acuma!” duse tribunul stând in față —
 Ș-ostasilor le strigă: „Pe toți să mi-i legați,
 Și decă vr'unul pere, ve dați a vöstă vieță,
 Să-i duceți la 'mpăratul in Roma, să-i predați!”

VI.

Sabin și Peponila sânt muți de ingrozire,
 Vorbesc prin lacrimi numai privind la pruncii lor,
 Și-i portă făr' cruțare, le fac tot asuprire,
 Vieță li-i urgia, și mörtea li-i un dor!

Și-i portă in palaliu de-a dreptul la 'mpăratul,
 La care sânt bētrânii cu cari ținū senat.
 Vespasian recuesce vędęnd pe resculatul,
 Se scölă, și de-aprópe 'n mânia l'a 'ntrebat:
 „Au ești din Iuliu Cesar? din nēm cu prémărire?
 Minciună! ești de tronu-mi, de țeră vędętoriu!”

Sabin ingenuncheză, se rógă cu umilire:
 „Nălțate împérate! să-mi fii îndurătoriu!”

Er Peponila-i spune intręga întęmplare,
 Și își aretă pruncii de cinci, de noue ani:
 „Le dedem câte-un nume — din pură adorare
 Cătră 'mpărat, și Cesar — de Tit, Vespasian,
 Osędă ni-a fost sörtea și-am suferi pedepsă
 Trăind sub o ruină și 'n gröză cu-astii pruncuți!
 Ah! dă-ne îndurare! să-ți fie fapta-alésă,
 Căci i-am crescut cu dorul să te rugăm mai mulți!”

De jale plâng bētrânii, și împăratul plänge,
 Și ea, cu-a sale buze, piciorul i-a atins;
 Dar crud e împăratul, mânia nu-i se 'nfränge,
 Pe mama plângătóre 'napoi o a impins:
 „Nu pot să dau iertare, nu vreu ca să trăiescă
 Acei, ce se pot crede că-s viță de 'mpărat!”

* * *

Și găđii-atunci intrară in curtea 'mpărătescă,
 Indată pe toți patru, făr' milă i-au junghiat!

Aprile 1884.

At. Marienescu.

Fęta cea frumösă.

— Poveste din munții apuseni ai Ardealului. —

Eră odată ca nici odată, că de n'ar fi fost, nu
 s'ar povesti, eră un om nu sciu ca cine v'aș
 spune dela noi din sat, destul că omul acela eră să-
 rac, Döme sărac, cum dic avea săracie de cea lucie;
 dară el nu se ținea așa sărac precum presupuneau
 ömenii din sat, fiind că trăia multămit cu sörtea ce i-o
 rënduise Tatăl din ceriu și n'ar fi lăcomit la bunurile
 cuiva pentru lumea asta. Și, ce e mai frumos, dragii
 moșului și-a lui Dđeu sfântul, decăt când omul trăesce
 multămit cu ce-i dă Tatăl din ceriu?! Pe omul acesta
 in traiul lui nu l'ai fi vędę superat, ori mănios pe ci-
 neva, ca și când tötă lumea ar fi fost a lui.

N'aș vrę să ve tocăese multe, că timpul e scurt și
 ömenii-s mulți. De și omul acesta eră inaintat in vręslă
 binisor, totuși nădejdea de a mai avę copii nu-i sęcase
 de tot; dar nici Tatăl ceresc nu-l dete de tot uitării, ci
 i dete acuma la bētrănetă o copilă, dar nu frumösă ca
 frumösele. căci inumărniat uitându-te la ea, așa eră
 de frumösă.

Când o duse nașa-sa la popa să o boteze, popa
 cum o vędę incremenit uitându-se la ea, așa de frumö-
 să eră; acuma nu scieau ce nume mai potrivit i-ar
 pune, dela o vreme ce-i plesni popii prin cap, vędęnd
 fęta așa frumösă, i puse numele „Florica” și „Florica”
 i-a remas numele până in ziua de astăzi.

* * *

Florica crescea ca cei năsdraveni, și pe cât cres-
 cea ea de tare, pe atâta și încă odată se făcea mai
 frumösă, mai lucrătóre și mai ințelptă; ș-apoi, me rog
 și trebuiă să fie, pentru că in averea părinților nu pu-
 tea avę nici un puiu de nădejde.

De frumseța și iscusința ei in cuseturile ce le fă-
 cea i se dusesse vestea in șapte țeri. De vestea ei au-
 đise un fecior de împărat, care nu se putea insurá și
 face împărat, până nu va avę o chemeșe fără lęc de
 cusătura, fără lęc de tivitură.

Trimes-a feciorul de împărat după Florica; ea nici
 nu se depártă dela palatul împărătesc, până nu făcų pe
 feciorul de împărat cu chemeșă despre care ve đisei.

Feciorul de împărat nici una nici alta, fără se cu-
 nună și făcų un uspēt de acărui veste se umplų și sa-
 tul nostru și ömenii și astăzi vorbesc de el la Avram
 in casă; că și canii in cât timp au ținut uspēt, umblau
 cu colaci in cödă.

* * *

După ce Florica primi dela feciorul de împărat
 plata pentru ostenelele făcute, își luă ziua bună și se
 întörse eră cătră satul de unde a plecat, ducęndu-se ea
 multă lume și împărăție, ca Dđeu să ne ție.

Uitai să ve spun, că feciorul acela de împărat șe-
 dea peste noue țeri și noue mări de departe. Când mai

avea cale ca de-o di până acasă, vede pe drum un moșneg de om, de nu l'ai fi luat dintr'un gunoiu; mergea încet într'o formă ca aia, încât de departe nici nu scieai că încâtro merge.

Intâlnindu-se cu Florica, o întrebă mai de una mai de alta; după ce schimbară mai multe păreri de vorbe; în urma urmelor bătrânul spuse Floricei, că drumul către casă are să-i fie foarte nenorocos, adeca va da de un mare rău și numai așa va pute scăpa cu mare necas, decât ori cine de ce o va întrebă să nu răspundă alta, fără „Dómne, Dómne!”

După ce se despărțiră, Florica mergea tot cu ghiata în spate, așteptând împlinirea profeției bătrânului. Când nu mai avea decât preț de 2 ore până acasă, etă se ivesce de pe-o altă cale un june ca un brad de frumos, junele acesta se făcea a merge și el în satul acela de unde eră Florica.

Ajungând la capătul satului unde erau niște hurlituri de curți pustii sub care erau câte și mai multe pivniți, la rugarea feciorului, Florica i arătă întunecosele pivniți, când deodată Florica se pomenesce că feciorul a închis-o în o pivniță, unde dându-i un dărăb de aur, i dișe, că până nu-l va torce și nu-i va face o chemeșe fără léc de tivitură și fără léc de cusătură, nu o va lăsa de acolo.

Intristată și necăjită, de-o ustură inima, ședea pe-o piétră care serviă în loc de scaun și torcea privind din când în când la mica ferestuță prin care abia străbătea puțină lumină.

Trecuse o di și-o nópte; când fuse a doua di pe la amiéși se pomenesce cu o babă urită, Dómne urită, care deschidând ușa, intră la ea. Baba aceea eră mama feciorului ce o închise acolo. Ș-apoi uitasem să ve spun, că feciorul acela eră fecior de smeu și bătrâna aceea eră smeóică.

Smeóica aducea Floricei cele pentru traiu, afară de aceea întunecata de babă se nizuia din tóte puterile a câștigă inima Floricei ca să-i fie noră; ea, baba, dișea că feciorul ei o să fie împérat și Florica împé-rătésă.

Ducându-se baba, Florica disperată, sciți dvóstră ca omul care pătinesce fără léc de vină, incede-o doina, de gândiai că se légănă pământul.

Iuonuç care de atâte díle nu o vėduse, trecend nu departe de acele pustietăți de curți, auđindu-i glasul, se luă după sunet până la ferestuța pivniței. Florica i povesti tótă pățania ei de când s'au despărțit și cum a ajuns în pivniță.

Nu trecu ca de când ve spun și Iuonuç vine a doua óră cu un bătrân; cum puse bătrânul mâna pe ușa pivniței, aceea îndată se deschise, ca și când nu ar fi incuiată, bătrânul putea slobozi pe Florica, însă a lăsat'o ca să se convingă, că acel fecior intru adevér e fecior de smeu.

Intrând bătrânul în pivniță, se aședă pe o petró și incede a le spune, că peste trei díle chiar la međul nopții vor veni smei după Florica cu un căruț de aur. Și ca să pótă scăpa de smei, i-a sfătuit, ca în aceea nópte Iuonuç să nu se clătescă de lângă pivniță și ori-cine ce-l va întrebă, să nu răspundă nimica, până când vor sui pe Florica în căruț; atunci să mērgă să-și ia diua bună dela ea și să facă trei cruci dișend: „Dómne, ajută-i!”

Trecură cele trei díle, viniră smei; Iuonuç așteptă cu ghiata 'n spate ce se va întâmplă.

Smei-l încarcă de întrebări, că ce caută acolo și cine l'a trimes, dar el n'a răspuns nici căre una.

Când se suia Florica în căruțul cel de aur, Iuonuç încă eră p'acolea și apropiându-se de căruț își luă diua bună dela ea, și-și făcu trei cruci deodată rostind vorbe: „Dómne, ajută-ne!”

Abia dișe e. aceste și n'ai fi mai vėđut vre-un puin de smeu, să-ți fi dat cineva brânză de epure.

Cu lacrimi de bucurie, Florica și Iuonuç îndeciră trei sărutări, de care să le fi vėđut, măcar în ce me rămășesc, că-ți lăsa gura apă; apoi se despărțiră pentru a nu se mai întâlni până pe diua venitóre.

* * *

După cum avusei plăcerea a ve spune mai sus, Florica și mai bine părinții ei erau ómeni cam sērmani și socotiau, că ba ađi ba mâne le va da Dđeu un noroc cu feta și vor mai scăpa din sărăcie.

Ce e drept, la feta veniau pețitorii ca colindătorii, dar ei nu-i trebuia de ar fi fost chiar de împérat, fără numai și numai pe Iuonuç.

Părinții Floricei nu voiau pe Iuonuç odată cu capul, fiind că Iuonuç, să vorbim ce-i drept, eră sărac, la frumșete și la minte nu-i puteai află nici o vină; astfel se tāmendă vremea mai o jumătate de an, pentru că la unu-i plăcea pe popa, la altul pe preotésa, cumu-đicala.

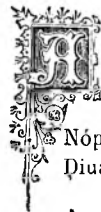
Neputend părinții face cu Florica după placul lor, ca fără voia lor o lăsară să se măríte după Iuonuç.

După uspětul cel grozav la care au fost poftiți tóți ómenii din acel sat la uitare, că la altă n'aveau la ce, Florica cu Iuonuç se duse la pustietățile sub care au fost închisă Florica și unde întunecata de babă când fusese la ea, i-a arėtat o pivniță cu bani de argint și de aur, de unde luând câți le trebuiră se făcură atata de bogăți, de le mersese vestea în tótă lumea și de nu vor fi murit și astăzi trăesc.

Me pusei pe-o șea
Și-o spusei așa;
De ve va plăce,
Voiu mai spune una!

I. Bofa.

A ș d o r í . . .

Aș dori să dorm, să dorm,
Să-mi trec vieța tot în somn,
Nóptea când ard stelele,
Diua când rid florile.

Aș dori să rămân surdă,
Filomela nu s'audă;
Ea plângend în cântul seu
Imi deștēptă dorul meu.

Aș dori să pierd simțirea,
Să nu știu ce e iubirea,
Și s'alung din gândul meu
Glasul și portretul teu.

Aș dori ca 'n óre line,
Când te-i crede tu mai bine,
Vēntul serii trecător
Să-ți reamint'-al meu amor.

Și să vėd eu, casa 'n care
Te-am vėđut întēia óră —
Ștērsă de pe-acest pământ
Și schimba-đ într'un mormēt.

Am dorit, și doresc érá
Luna de pe ceriu să piéră;
La lumina-i arginție
Me jurai să-ți fiu soție.

„Ah! tu ești al meu tesaur,
Tu să-mi țeși Țile de aur,
Și in schimb asigurare
Ai parola-mi de onoare!“

De atunci pentru vecie
Inchinasem vîlța ție,
Și amoru-ți infocat
Nici p'un tron nu l'aș fi dat.

Tôte-mi spun, tôte-mi vorbesc,
Tot de-amoru-ți imi șoptesc...
De-aș uita că te-am iubit!
Căci tu — crude — n'ai simțit!

Craiova 1884.

Sevasta Chirica.

Buna dispozițiune.

„Mensch ärgere dich nicht!“
Țicătore germână.

Dăm pe scurt câteva exemple despre acesta influență a moralului asupra fisicului.

Apetitul e suprimat de intristare. De ne sosese in mijlocul unui prânț o nemulțumire seu o scire rea, ne piere. Când mâncăm singuri, nu mâncăm cu poftă; când sîntem intr'o adunare numerosă și veselă, mâncăm mult mai mult.

Fiziologii esplică aceste deosebiri prin faptul că producțiunea licidelor digestive se micșorează in primul cas și se mărește in al doilea. Acest efect se observă mai bine la salivă, care se sleese numai decât când sîntem tare emoționați, și tocmai pentru acesta li se dă un păhar de apă oratorilor cărora intr'o adunare numerosă, li se usucă gura din cauza supresiunii salivei cu atât mai mult cu cât emoțiunea cresce.

O emoțiune vie pôte produce o îngălbenire instanteană. Intr'un duel, unul din adversari in minutul când incrușeză ferul devine de odată galben. Un om pe când se ridea e intrrupt de sosirea unei scrisori in care i se anunță o nouate rea; când se întorce la oglindă, e galben ca cera.

Intristarea continuă mărește producțiunea bilei și espresiunea: face venin de mörte, este de o perfectă esactitudine fisiologică.

Cine nu cunoșce efectul produs de o emoțiune tare asupra pântecelui? Și ómenii și animalele chiar sînt espuși la acesta: recruții la prima lor chiamare, câinii pe care-i biciuesc cineva, cele alte animale domestice sub influința fricei sînt apucate de o diareia subită de causă curată morală.

Emoțiunile vie modifică adânc și de odată circulațiunea care se efectua in grosimea pielei. Sub influința rușinei, mânei, inspăimântării, entusiasmului, fața se roșese seu se pălesce cu repeđiciune și modificațiunile aduse in funcțiuni pot chiar, cum se va vedé mai la vale, aduce alterațiuni persistente.

Influința emoțiunilor vie asupra bătăilor inimei toți o cunoșcem. Durerile, intristările, o frică mare măresc numerul și puterea bătăilor inimei; in acest cas avem ceea ce numim palpițiuni. Aceste palpițiuni des repetate sînt adesea punctul de plecare al unor bóle de inimă. Pentru acesta se recomandă persónelor atinse de astfel de bóle să inlătore, pe cât posibil, ori-ce emoțiune.

O emoțiune subită e destul pentru ca, din cauza esagerațiunii curentului sanguin, ceea ce se numesce anevrisme, să se rupă acele buzunare formate prin dilatarea artelor susțiatice; decă anevrismul este aședat

pe o arteră grósă, ruptura este urmată de o emoragiă internă care aduce o mörte fulgerătore.

Emoțiunea, când e pré intinsă, pôte produce oprirea subită a mișcării inimei și provocă o sincopă mortală.

Acum câți-va ani, portarul colegiului regal din Aberdeen, devenise urît de studenți, care se decisera să-l pedepsescă. Preparară un tăietor și o secure, pe care le duseră intr'un loc singuratec; in timpul nopții se strinseră, numiră judecători, trămiseră să caute pe portar, il supuseră unui interogator, il condamnară la mörte, il legară la ochi și-l ingenunchiară inaintea tăietorului; dar, in loc de secure i aplicară pe cefă un șervet rēcit și muiat in apă. Când insē-i deslegară legătura dela ochi, spre marea lor surprindere, vedură că nenorocitul portar murise. Frica i causase o sincopă mortală.

E cunoscută influința emoțiunii asupra sughițului.

Sughițul este o săltătură bruscă a diafragmei, care gonesce aerul din plomâni printr'o șguduitură subită. In contra acestui accident ușor, dar adesea insuportabil din cauza persistenței lui, sînt diferite mijlōce mai mult seu mai puțin eficace: a-și reține respirațiunea până la ultimile limite ale posibilului; a luă o amestecătură de eter și alcool (picăturile lui Hoffmann); a comprimă cu energie basa peptului (la nivelul incingătorei); a suge o bucată de zachăr imbibat cu oțet; in fine, o emoțiune vie (adresând celor ce sughiț imputări nemeritate etc.; inspăimântându-i cu ceva, vestindu-le ceva repede.)

Ultimul mijloc reușese une-ori; și are cu tôte aceste pericolele lui. Un engles audise că o emoțiune vie curmeză sughițul. Intr'o ȡi, pe când își făcea toaleta la gura sobei, imbrăcat comod de tot, incepă a sughița. Pentru a-și causă o emoțiune tare își dete foc cămășii. Focul insē se intine repede peste tot corpul, și șermanul engles muri din cauza arsurilor; dar... sughițul și-l curmase. Dispozițiunea spiritului influințeză și asupra mersului. Intristarea și descuragiarea dau omului un mers greu; își tirasce piciórele; veselie il face viu și ușor.

Mai inainte de a se intrebuintă chloroformul, chirurgii provocau adese o emoțiune vie pentru a obține o întindere a mușchilor in reducția luxațiunilor (adeca pentru a respune in contact suprafața osósă inlăturată de pe mușchi).

Avem exemple de indiviđii cari au devenit muți de odată sub influința unei infricoșări mari. Sînt și exemple de redobândirea graiului sub aceeași influință.

Anticitatea ne a transmis istoria fiului lui Cresus, care, mut din nascere, se emoționa atât de tare, vedēnd pe tatăl seu aprōpe să fie omorit, incăt își recăpeta de odată vorbirea.

Se povestese asemenea că un tinér devenind mut, un prieten al seu, medic, își puse in gând să-i redea cuvēntarea printr'o emoțiune sbuciumătore. Intr'o nópte când mutul dormia pe capētaiul seu, il legă sdravăn, aprinse bucăți de lemne și strigă „foc! foc!“ Tinērul deșteptat rāpede și aprōpe să fie prăjit de vîlvōrea focului, se sbuciumă grozav și strigă: „scăpați-me, sînt perdut“. İși recăpētase cuvēntarea.

Mânia, frica, bucuria chiar provocă tulburări fórte insemnate in vorbire; bolborosesci, gāngăvesci și aceste alterațiuni ale vocii pot deveni chiar permanente.

Domnul doctor Chewin, care a făcut un studiu cu totul particular asupra gāngăvitului, a constatat că această infirmitate apare de ordinar cătră etatea de 30 ani și că se ivesce in general in urma unei frice ingrozitoare. In Rusia unde gāngavii sînt fórte numeroși, cea mai mare parte au devenit in urma unei inspăimētări pricinuite de incendiu.

Me iubesce, nu me iubesce !

Influența atât de straniu și iresistibilă a intristării asupra producerii lacrimelor este destul de cunoscută pentru a fi destul a o aminti.

Pielea chiar se modifică sub influența emoțiilor morale puternice. Se roșese, se îngălbinesce. Se acoperă de niște ridicături trecătoare pe cari Francezii le numesc chair de poule. Póte chiar să fie scaunul unor producțiuni morbide, séu al unor erupțiuni strins legate cu acesta influența.

La 14 iuliu 1878, un om in vârstă de 39 ani, conductor al tramwaiului, intră in spitalul Saint Louis, in îngirirea dlui dr. Garbot; eră bolnav de ceea ce in medicină se numește eczéma impetiginosă cu totul simetrică câtor patru membre. Nici odată nu mai suferise de piele. Obicinuiă să bea spirtóse; dar cauza determinătoare a erupțiunii fusese o emoțiune puternică. La 22 ianuarie, tramwaiul al carui conductor eră acest bolnav, fusese tăiat in doue de un convoiu de drum de fer; vizitiul și mai multe persoane fură omorite. Inspăimântarea conductorului fu atât de mare, in cât simți o violentă tremurătură nervosă care dură patru zile de a rândul. După trei săptămâni, erupțiunea începú a se desfășurá pe brațe pe picioare, pe șolduri.

Un alt exemplu: un tinér de șapte-spre-dece ani, gravor, resimți o emoțiune puternică in urma unei întâmplări la care fusese martor. Indată fu cuprins de o tremurătură nervosă care tinú un sfert de cés. După trei săptămâni este atins de eczéma, care începú dela gât, față, și-i cuprinse tot corpul. Nici odată nu avusesse bóle de piele.

Un căruțaș in vârstă de 32 ani, atins cu 10 ani mai înainte de un eczéma generalizat, e tare impresionat, intr'o di, de un accident cu trăsura. Emoțiunea e atât de puternică, in cât încetá numai după o jumătate oră.

Tot in ziua aceea, după vr'o trei césuri dela cele întâmplare, eczema i apare in față; a doua di tot corpul e acoperit de eczéma generalizată, de care de 10 ani nu mai suferise.

Dl dr. Guibot semnalând aceste trei casuri întâmplare mai in acelaș timp in serviciul seu din spitalul St. Louis, mai numește un fapt pré singular: o tinără la care emoțiunea cea mai ușorá causéză o erupțiune a urticularei, in așa mod că nu póte intrá intr'un salon fără ca fața, umerii și brațele să nu se acopere de semne ale urticularei.

S'a vorbit de multe ori de descolorarea subită a përlui, cari pot, se dice, a se albi intr'o nópte in urma unei intristări mari séu unei frice gróznice. Se citeză, printre exemplele celebre, al Mariei Antonetta, in urma neisbândeii fugei regelui Ludovic XVI și oprirea lui la Varennes.

„Pentru prima oră, dice dna Campan in „Memoariile” sale, prima femeie de cameră a reginei — când reveđui pe m. s. după nenorocita întâmplare a călătoriei dela Varennes, o găsii sculându-se din pat. Trásurile figurei nu erau cu totul alterate, dar, după primele cuvinte de bunătate ce-mi adresă, își luá bonetul din cap și-mi díse să privesc efectul ce durerea produse pe perii sei. Intr'o nópte numai deveniseră albi ca ai unei femei de 60 ani. M. S. imi arëtá un inel pe care-l făcuse pentru princesa Lamballe: eră dintr'o șuviță din përu-i alb cu acesta inscripțiune: albiți de nefericire.

S'a mai observat adesea căderea completă și generală a përlui, in urma unei frici mari.

Printre efectele cele mai insemnate ale intristării, trebuie să cităm acesta maladie morală și curióasă, care se numește nostalgiă séu dorul de țeră, atât de desă la soldați și care duce adesea la sinucidere. Apoi aceste

maladii de langezélă séu consumpțiune produse de gelosie (mai ales între copii) de intristare, spleen și cari conduc încet victimile lor la mormânt, fără a se puté atribuí acesta peire la nimic de cât la o causă morală.

In aceste cause călătoriele și distracțiunile sânt remedie cele mai bune.

Adâncă deprimare generală produsă de emoțiunile morale triste, măresc in mod simțitor mortalitatea in armatele invinse séu in echipagele pierdute prin niscailocuri depártate.

Vendemnye a dat observațiuni pe atât de curióse pe cât de variate asupra efectului pasiunilor sufletului in timpul renumitei impresurări a Bredei. Scirile rele măriau grozav numerul victimelor și scirile plăcute produceau efectul contrar.

In espedițiunea amiralului Anson, crud încercat de bóla, s'a observat că când se întâmplá vr'un accident care ridicá soldaților speranța de a-și vedé patria, numai când violința rëului se măria in mod fórte simțitor.

Intristarea, descuragiarea, frica, predispun fórte mult la bóle de slăbiciune (ftisia, pulmonară, cancer). Tot aceste influențe grăbesc aparițiunea turbării la indiviđii mușcați de căni bănuíți. Inlesnesc invadarea maladielor epidemice (cholera, scorbut, tifus, friguri tifoside, friguri galbene). In tóte epidemiile se observá că ómenii fricoși séu descuragiați sânt primele victime și n'au nici o putere de rezistență in contra maladiiei odatá ivită. E cunoscutá fericita influența ce are presința unui medic lângă un asifel de bolnav. Aci e o acțiune morală care se traduce prin o ameliorare físică reală.

Influența durerilor asupra sănătății este bine cunoscutá de popor care a caracterizat'o cu aceste cuvinte că pentru a trăi mult trebuie a avé stomac bun și inimă rea. Acesta e adevératul „secret al unei vieți lungi”; o recunóscem.

Intr'al XVI secol trăiá la Veneția un personagi al căruí nume a ramas celebru, Cornaro.

Slab de constituțiune, își usase puterile prin esces și medicii nu-i mai dau decât doi ani de viață. Avea atunci 35 ani. De odatá își schimbá felul de viață, se puse pe un regim alimentar fórte sobru, cântărindu-și cu o balanță nutrimentul și beutura și trăi până la o sutá ani.

Pe lângă cumpétare insé, duse la estremeitate tóte precauțiunile igienice; evitá frigus și căldura, vântul, sórele, veghierile, exercițiile violente, aerul rêu, etc. Evitá cu aceeași grigă ori-ce nemulțámire. Un amic vechiu și bun al seu fiind rêu bolnav și condamnat de medici, Cornaro dice celor de prin pregiurul seu să nu-i anunțe mórtea amicului, când acesta s'ar întâmplá, de témă să nu suferé vr'o emoțiune vătémătoare sănătății sale.

Cumpétarea este de sigur un mijloc de a trăi mult, dar n'ajunge. S'au vedú mánecioși și bețivi cari au trecut peste 100 ani.

Singurul caracter comun tuturor ómenilor cari trăiesc mult e o linisce de caracter absolută, numită, fără drept póte, egoism și care in realitate e o facultate specială d'a fi puțin simțitor la emoțiuni, facultate ce crește in general cu etatea și ale cărei progrese la bētráni o póte fie-care verificá.

Trbuie a mai recunóscé că acesta mucezire a simțibilității la bētránețe este un fel de necesitate a naturrei pentru a mări rezistența mașinei umane slăbite din cauza distrugerii care se efectuează din di in di mai serios.

Trebue să înțelegem din acesta că sănătatea morală are asupra sănătății fizice forțe mare înfrurire. Să ni-o amintim, să ne înarmăm cu filosofia în încercările existenței, și cum dice proverbul, să luăm banul drept cât prețuiesce și femeile așa cum sînt.

J. A.

Mórtea lui Tudor Vladimirescu.

— Schiță istorică. —

Turcii se apropiaseră de Bucuresci și Tudor se retrase spre Golești. Acesta e timpul din care începe a declina eroiul nostru. Mica sa oștire compusă din panduri, arnăuți, sârbi, bulgari, se împuținează pe di ce merge. Desertionile se fac în masă și cu durere presimțită momentul, în care va fi părăsit chiar și de cei mai credincioși.

Amicul seu Olimpie, un bărbat energic, curajos, întrepid și în același timp inamic neîmpăcat al turcilor se află la Pitești cu un corp de trei sute de feciori. Acesta observând că cauza sfântă a lui Tudor Vladimirescu se perde, medită cum să-l prăpădească. Scopul seu eră, ca ucigînd pe Tudor să împreune armata lui cu a lui Ypsilante ca astfel să pótă combate cu mai multă șansă de reușită pe turci. Deci intrigă cu toată dibăcia unui fanariot până ce provocă nemulțumirea generală în armata lui Tudor.

Oficierii se aflau în plină revoltă contra generalului lor. Ei declarară pe față, că nu mai au încredere într'ensul, fiind că nu e capabil și nu e patriot. I denegară ascultarea și strigau, că ei nu vor mai da concurs decât numai lui Ypsilante și lui Olimpie.

Tot în același timp anunțară secret printr'un eunuc pe Olimpie, să vină în grabă, să pună mîna pe Tudor și să ia comanda asupra trupelor.

Atăta așteptase grecul ce eră în conțelegere cu Ypsilanti. Chiar a doua zi — eră 21 maiu 1821 — plecă din Pitești cu 230 călăreți. Ca să-și ascundă intențiunea, i împărți în grupe mici și ordonă, ca să vină rînduri rînduri, din sfert în sfert de oră. Primii călăreți plecară la Golești. Santinelele își făcură datoria, însă după ce aflară că sînt soldații amicalui Olimpie, i lăsară să intre. Olimpie eră în fruntea lor. După ce i arătară casa în care ținea consiliu bellic Tudor cu ofițerii sei, se urcă în fuga mare pe scări și năvăli în odaia nenorocitului martir. „Boerule“ strigă cu furie: „Vięta ta este de mult în mînele mele. Află, că un semn am să fac și capul teu trădătorule va căde rostogolindu-se înaintea picioarelor mele. Ai devenit necredincios amiciției noastre, ești un mișel! Ai călcat jurămîntul, ți-ai vîndut patria. Ce erai până ce te-am ridicat eu, unde te afli? Ce erai? Vorbesce! Ce erai? Un om de nimic fără importanță, nimeni nu te cunoscă, nimeni nu te stimă! Te-am innălțat până unde te afli și tu ai uitat. Acum ți s'a infundat, te voui trînti în nimernicia, din care te-am scos!“

Tudor îngălbini ca mortul. Nu putea înțelege atacul neprevăduț al amicalui seu. Voiă să vorbescă, dar nu putea, căci scena eră pentru dînsul cu totul neașteptată. În fine reculegându-se îngănă câteva vorbe de scusă. Efectul asupra lui Olimpie și a ofițerilor fu nul, căci ei hotărîseră perderea lui. Tot ce putu obține fu că nu-l uciseră pe loc și Olimpie i declară, că-l va trimite la Tergoviște la Ypsilanti. „Póte că acesta-l va grația“. „Să mergă, să mergă!“ strigară ofițerii „căci altfel sîntem perduți!“

Tudor, cum vîdu că e trădat și părăsit, se linisci. Se făceau preparativele, ca să fie expedit la Tergoviște. Olimpie făcu o perchisițiune casei sale, ca să

pótă afla acte prin cari să se pótă demonstră trădarea lui Tudor. Află o epistolă către marele vizir și o luă la sine. Tudor iritat se preumbla într'o altă odaie, se uită din timp în timp pe ferestră în curte și vedea cum i iau în posesiune și tunuri și erba de pușcă și toată muniția. Soldații lui Olimpie, își ocupau posturile și eșirile. Plin de durere se adresă către suita sa: „Me duc unde me trimeți, presimt însă ce mi se va întempla, dar sîngele meu, să cadă asupra vóstră și asupra copiilor vóstri“.

După acesta fu scos în curte, încălecă un cal și împreună cu Olimpie plecă spre Pitești încungiurat de escortă puternică. În ziua următoare fu trimis la Câmpulung într'un car țărănesc și de aci la Tergoviște. Olimpie remase în Pitești. Ajuns în vechea capitală a țării, fu dus sub escortă tare înaintea lui Ypsilanti. Tribunalul militar eră în ședință. Tudor fu ascultat imediat și condamnat la mórte. Ypsilanti se arătă marinimos și-l grația, numai ca să-l ucidă prin asasinii. Tudor fu liberat și chiar în ziua condamnării se preumbla prin stradele Tergovistei. Ca să nu pótă scăpa însă eră urmărit pas cu pas de spioni.

A doua zi s'era se ținu un banchet la mitropoliă. Banchetul se termină pe la među noptii și Tudor însoțit de câți-va ofițeri eși să se preumbe puțin prin stradele Tergovistei. Conversând ajunseră la o grădină în dosul mitropoiei.

Aci se aflau doi soldați trimiși anume de Ypsilanti, ca să-l omóre. Cum intrară în grădină, doue figuri eșiră dela umbră în fața lui Tudor, il conduseră aproape de un mormînt nou, săpat atunci și unul din ei il prinse de mână fiind că el scosese sabia și dise cu voce tare: „Trădătorule inchină-te lui Ddeu pentru că trebue să mori!“ Tudor observând că eră prins în cursă și că trebuia să fie victima asasinilor, respunse cu voce tremurătoare „ucideti-me, ca să scap“. Apoi invelindu-și fața cu mînele primi lovitura de mórte din mînele călăului sub ochii companionilor sei. Corpul seu fu aruncat în mormîntul, ce eră preparat pentru acesta, și acoperit cu țerină și petre. Numele seu însă va fi nemuritor pentru totdeuna. Poporul român il va veneră cu pietate. Istoria română va avé pentru el una din cele mai frumoșe pagini. El este liberatorul țării de sub jugul fanariotilor. Martiriul lui aduse domnia națională, pe care se baséză independența și regalitatea de astăzi.

B.

Doine din Ardeal.

De ți-s dragă, bade, dragă,
De nu, ia lumea, e largă.

Inșelă murgul și-alergă
Și caută-ț una mai dragă,
Care-i cu cosița negră:
Io-s cu pîrul gîlbior,
Și-s drăgu a tuturor!

*
Frunță verde, foie lată,
Dragostea dintîia-dată,
Ca garofa lângă baltă,
Inflorită, rourată;
Dragostea de-a doua óră,
Maracină din ogóră;
Sărutarea cea dintîie,
Fragă dulce din câmpie;
Sărutarea cea din urmă,
Căpșunaș lătuț de brumă.

Culese de

Laura Veturia Mureșan.

Scrisori de amor.

O! întelele scrisori de amor!

Mici bucațele de hârtie, cari conțin sufletul nostru și pe cari le strecurăm în mii de moduri ingenioase.

Scrisori ardețore, pe cari nu le putem desface fără a tremura, pe cari le recitim de sute de ori, acoperindu-le cu lacrimi și sărutări.

Le recitim cumva *mai târziu* . . . atunci ele provocă amintirea fericirii trecute: rechiamnă la viață senzațiuni pe cari le credeam morțe, senzațiuni turburătoare ale timpului de altă-dată. Regăsim în ele o mie de emoțiuni duioase, urme de sărutări, parfumuri amice, o voce iubită, toate încântămintele, totă beția primelor mângâieri! . . .

O! întelele scrisori de amor!

Abstracțiune făcând de ori-ce sentimentalism, de ori-ce iluziune, ce rămâne ore dintr'o scrisore de amor, cu recelă analizată? . . . Vorbe de mult învechite seu, ceea ce e tot una, banalități.

Un amor bine condiționat, din punctul de vedere al scrisorilor, cuprinde mai de regulă șapte perioade; etă acum tabloul progresiv al acestor perioade. Vom lua de preferință niște scrisori de femeia, ca fiind cu mult mai interesante.

1-a perioadă. — *Indoieli.*

„Domnule,

„Pot ore crede că intențiunile dt. etc. Sărmanul meu suflet delăsat simte nevoia unei inime de foc care . . . etc. Voiu fi pretențiosă și gelosă, pentru că . . . etc. și, de ore-ce te oferi pentru a-mi da susținerea Dt., mie sărmană, izolată . . . etc.“

(Fără semnătură.)

2-a perioadă. — *Intâlnire.*

„Trebue neapărat să te ved, D-nule, ca să-ți vorbesc de un lucru grav. Imprudența Dtale a fost aprôpe de a me compromite; nu te mai preâmbă pe sub ferestrele mele. Te voiu aștepta mâne sêra la opt ore. Te previu însă, d-nule, că va fi inutil să-mi vorbesci de amor. Pozițiunea mea nu-mi permite nici măcar ideia unui asemenea lucru. Incetază de a-mi scrie; scrisorile Dt ale ar puté să nu mai ajungă până la mine.“

(Fără semnătură)

3-a perioadă. — *Intimitate.*

„Bunul meu George,

„Ție îți datorez de a cunoșce în fine amorul; nu mai speram acesta fericire într'o lume în care totul imi pare fals. Sentimentele tale sânt atât de frumoșe, sufletul teu atât de nobil, în cât imi e lesne a me justifică, când incerc a me judecă însă-mi; greșela mea este mare, dar imi pare că ori-cine trebue să mi-o ierte, vădându-te pe tine. George, George, ia sêma, me incred ție: ești respundător de fericirea mea. Amice, fii tăcut ca mormântul. În schimbul pêrului teu, pe care-l am totdeuna cu mine, îți trâmît o buclă din al meu.

„Adio, lunul meu inger. Pe de sêra.

Elvira ta.“

4-a perioadă. — *Amor estrem.*

„O George al meu, tu atât de superior tuturor celor alți, tu cel mai frumos dintre toți, nu me măhni în numele iubirii nôtstre, nu-mi da ocasiunea de a fi gelosă, pentru că tu nu înțelegi greutatea acestei suferințe. Când o femeie iubesc cu pasiune, când ea a trădat totul ca să se dea unui om, nu merită ea ore puțină compătımire? Dêcă ai vedé durerea și lacrămile mele, când bănuieła cea mai mică imi vine în minte, o! atunci ai plânge pe sêrmana ta amantă! ai găsi pentru dênsa vorbe cari să o console, ai da atâtea mângâieri în cât să-i inapoezi liniscea sufletului seu. Mórtea, de care atâta me temeam în alte timpuri, acum a ajuns pentru mine o idee cu care m'am familiarisat, gândindu-me că într'o ȓi sêu alta tu m'ai puté părăsi

„Dar nu . . . sânt nebună; nu este așa! Tu me iubesci, George; mi-ai jurat'o. Simt încă buzele tale imprimând acest jurământ pe buzele mele. Adio; mii de sărutări; așa voi să sărut sufletul teu, după cum îți sărut ochii . . .

Elvira.“

5-a perioadă. — *Deliriu.*

„O angelul meu iubit, pentru ce-mi ȓici tu că nu am în destul amor? O ȓici ore pentru că nu am în destule cuvinte ca să-l esprim? Dar el debordă din inima mea! O! pentru ce nu am vorbirea ta seducătoare? Dar nu sciu pentru ce privirea ta, care me fascină, imi ȓintuesce cugetarea pe buze. O Dumneȓeule! ascultă ardețorea rugăminte a unei sêrmane în suferință; dă-mi mijlôcele de a revelá tot ceea ce simt; fă ca gura mea să devină ecoul fidel al inimei mele . . . O George, imputările tale sânt blesteme. Ce pôte fi dar amorul, dêcă ceea ce eu simt nu este acel divin sentiment care me ecsală, nu este acel parfum îmbêtător care reanimă esistența mea veșteȓită! . . . O Dumneȓeule! tu care veȓi sufletul meu, spune-i că-l iubesc mai mult de cât pe tine.

Elvira.“

6-a perioadă. — *Amor temperat.*

„Regret fôrte mult de a nu puté veni la intâlnirea ce am hotărît; dar sânt urmărită. Au inceput să spioneze până și pe cameriera mea; mi-e tare frică să nu fie surprinsă, când îți va remite biletul meu. Sêptemâna acêsta fac dulcețuri; voi fi dar fôrte ocupată. Cum voiu avé o oră de libertate, voiu sburá în brațele dtale.“

(Fără semnătură.)

7-a perioadă. — *Ruptură.*

„Uitá-me, cum me voiu silí să te uit . . . Liniscea, viața mea chiar, atêrnă de acêsta. Am fost urmărită și sânt încă îngrozită de amenințările ce mi s'au făcut; te rog, să așteptăm ȓile mai bune.“

(Fără semnătură.)

Aceste scrisori, care sânt espresiunea fidelă a unui amor bine condiționat, trebuesc scrise în intervalul a patru-ȓeci ȓile, acesta fiind termenul ordinar al unei pasiuni care se teme de a se compromite prin o durată p're lungă.

C.

Scrisori din Bucovina.

Cernăuți 7 maiu n.

(Sêptemâna Pașcilor, Estudianto Espagnola, un inel de diamant, teatru român.)

Sêptemâna Pașcilor a trecut dimpreună cu sêrbările sale mari.

De sâmbătă la 12 ore din noapte lumea se petrece până mercuri și încă cum! Tote stradele Cernăuților vibreză de oameni, cari se îndreptă către catedrala mitropolitană. Clopotele cele mari ale catedralei se mișcă și aerul resonă departe de sunetele monotone ale lor. Incep și săculușii a bombardă orașul și nu un străin dormind se scolă spăriat, ore ce s'a întâmplat în oraș? Nu cumva au năvălit Muscalii? Altul visază de luarea Seraevei seu de bătălia dela Bandin-Ogeac din Bosnia. De dormit nici nu-i vorbă; la fiesce-care pătrar de oră resonă câte un bombardament de pe delul catedralei. Vrând nevrând omul este silit să părăsască casa și să alerge la catedrală. De abia dimineța incetază detunările și creștinii merg greoiu și incet către casă; ei duc acasă pasca sântită.

După un-spre-dece demineța orașul ărăș se imporează. Birjele se schimbă necontentit, cari duc pe tineri și pe bătrâni dintr'o casă în alta, de mâncat oul. În oraș nu se mai ciocnesc, aicia se mănăcă oul, grătulând toate cele bune din gură, și cele rele în gând. La sate țeranii ciocnesc oul cu ou seu isbesc oul la frunte, gândind și ei după datina lor. A fi și aicia vre-o mitologie necunoscută. Și apoi câte un păhar de vin în sănătatea domnei și 'n a stăpânului casei, și apoi poftim din prăjitura aceea, din carnea aceea, și apoi caută să te lipsesci din casă, căci șirul caselor amicilor tei e lung și fiesce-care primesce cu dragoste și prietenie românescă.

La trei ore după amedădi observi, că ți-ai terminat șirul caselor și clopotele dela catedrală te invită, dragă lele, la biserică.

După biserică îți îndrepti pașul mai departe la gratulări.

A doua zi tot așa. Lunia Pașcilor e lunia fetelor. La sate flacăii udă fetele cu cofe de ape pe la fântâni. La orașe nu se mai fac de acestea. Aicia intri cu și-puşuri mici de parfum mult mirositor, câte odată și cu vre-o mașinerie diabolăscă și stropesci pe cocóna și cocónița salonului. Mulți tineri umblă în acesta zi.

Marția Pașcilor însă vine rëndul fetelor de a udă flecăii. La sat nu o fătă voinică udă flecăul cum se cade. În oraș trebuie să fie altfel. Aicia fetele-s mai sficiose, dar fac și ele câte o glumă.

Și ce mai sucurs de tineri în zilele acestea! Nici la baluri nu găsești atâția ca acuma. Dela țără au venit mulți, ba și câțiva din România, din Bêrlad, Tecuci și Botoșani.

În acesta zi se fac multe logodiri. Și decă lipsește amorul, interesul scie să inflăcăreze mult mintea părinților, și feta e silită sa renunțe la simțirile sale și să ia pe distinsul mamei seu al tatei. În lunia Pașcilor tinerii se apropiă de casele fetelor ca țeii mitologici romani de ape din vremile acelea, când umblă pajura cu o falcă pe pământ și cu alta în cer. Dară în timpul de acuma nu-i nimica fără concurență; deci nu-i mirare că și între acestia se vede de odată o luptă de prioritate pentru mâna și zestrea frumoșei ce adoră. Astfel lunia și marția Pașcilor e diua logodirilor în Bucovina. Și multe s'au și logodit zilele acestea. Imi pare însă foarte rău, că multe românce și-au ales de viitoriul lor soț câte un străin. Oreși-care deslușire ne dă ironica dicere a poetului Mihaiu Eminescu:

„Tótă greco-bulgărimea e nepóta lui Trăian“.

Să inlocuim greco-bulgărimea cu elementele românești dela noi din țără, și enigma va fi rezolvată.

Musicantii studinți spanioli „Estudianta Espanola“ în numer de șapte, au dat în Cernăuți doue reprezentații.

De admirat a fost tehnica și precisiunea esecută-

rilor lor musicali. Instrumentele lor sânt: banduriă, o gitară în miniatură, guitare și viole și tamburins. La finea reprezentațiilor esecutară mai multe danțuri spaniole.

Conducătorii lor se chiamă Torres și Minguez. Studinții au fost îmbrăcați în costumul național spaniol.

*

În gazeta oficială din Cernăuți aflăm, că un ore-care agent comersant F. Zolldester poșede un inel de diamant în greutate de 6½ de carate, care să proviie dela „Stefan-Vodă“.

L'am esaminat și am găsit numai o pētă mică né-gră pe diamant; orfeurăria inelului e modernă. Cu toate acestea dl Zolldester cere pentru inelul acesta principesc, ce valorează abia 400 de franci, o moșie mică în România.

*

Dl I. C. Lugoșian dela teatrul „Dacia“ din Bucuresci, cu ocașunea trecerii sale prin acest oraș, va da astăzi în teatrul orașului o singură reprezentațiune.

Programul anunciat prin afișe e următoriu:

„Revista artistului“, episod în șapte cânturi de P. Ghica; „Cucóna Chirița în Paris“, canțonetă comică de V. Alecsandri, esecutată în costum de damă; „D'ale noastre“, versuri satirice la ordinea zilei; „Asta o sciu eu“, „Moda cucónelor“, „Nevēsta furată“ etc. „Căpitanul Petre“, versuri de locotenent-colonel Merșescu; „Comme a vingt ans!“ romance française par E. Durand; „Țeranul dela munte“, episod național cu cântece populare, rol creat și jucat numai de domnul Lugoșian. Acesta piesă a fost reprezentată și înainte regelui Carol I.

Se speră, că se va adună multă lume.

Dionisiu O. Olinescu.

Lucrările în grădini.

— În luna lui maiu. —

Lucrările în grădini sânt numeroșe luna acesta, copacii au dat toți și mulți sânt plini de flori și fructe; crângile uscate se pot deosebi lesne de cele verđi, se tae; se adună omidele de vor fi remas pe vr'un copac. Se face fum sub copaci pentru a ucide seu isgoni insectele ce-și depun ouele în flori, și care, mai târđiu, prefăcându-se în viermi, viermoșeză fructele. Altoile încep a cresce, se légă pentru ca să nu le strice vântul. Se tae ramurele ce cresc prē iute incurcând pe cele alte; cu un cuvânt se cărmuesce crescerea copacului spre a luă o formă regulată. Se rup florile de pe altoile de anul trecut, lăsându-se numai câte 4 seu 5, ca să nu se obosască de tinăr, copacul, legând fructe multe.

Pe lângă legumele semēnate înainte de Paști și din care se mai pot chiar semēnă pentru a le recoltă rënduri rënduri, precum fasolea, mazărea etc. se mai pun și altele. Se semēnă pătlăgelele roșii care se vor răsădi mai târđiu printre cuiburile de bob, astfel că locul ce va rămâne gol, prin recoltarea bobului, care se cōce iute, va fi ocupat de tomate. Se începe a se face cuiburi și a se semēnă, în pământ mrănișos, bostani, pepeni, cantalupi, castraveți, varză, conopide etc. Decă timpul va începe a se încălđi mai mult și decă nu va mai fi umeđelă în pământ (de și vremea pare a fi foarte ploioșă) se va udă dimineța.

Grădinele de flori încep a cuprinde multe flori înflorite, precum pansellele, micșunelele galbene, auriculele, zambilele, lalele, bujorii etc. pe lângă care împodobesce și muscatulele, vanilia, fucsia, abutilonul, lobeliile, petuniile etc. ce s'au scos din năuntru pentru a se infrumuseță cu ele în grădină. Se începe a se ră-

sădi, cum e vremea umedă și ploioasă, răsădurile de flori, din cutiele cu geamuri, precum flox, ochiul bou-lui, balsaminele etc. Se scot afară dăliile, canele, gladiolul, tuberozele și alte cepe și cartofi de grădină și se răsădesc la locul ce urmăzează a împodobi grădina. Se curăță bine aleele, se fac marginile brazdelor cu erbă séu alte plante, precum merișorul, piretru, panicum sedum.

Florărfiile cu gémuri se țin deschise, ca plantele ce se vor strămută afară, să se obișnuască mai mult cu aerul din afară și să nu sufere când vor fi scoase în grădină. Se fac butași de petunie în vóltă, mușcat, datura etc.

C. C. Datculescu.

Me iubesc, nu me iubesc!

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 213 —

Moment de cea mai sântă intimitate. Tinera copilă, abia eșită din pensionat, șede în grădină p' o laviță și gândește, gândește... la el.

L'a vėđut numai de câteva ori. Inșe din momentul prim dēnsa a simțit un cutremur în inima sa. Nu scie ce este acea simțire, scie numai că de atunci linișcea i-a dispărut.

Doresce a-l vedé și de câte ori îl vede, tresare de frică. Ce este simțemēntul acesta? Nu cunva acesta e amorul?

Oh! dēcă ar scie el, cu câtă plăcere ține dēnsa minte de minutele petrecute împreună! De-ar scie cât — îl iubesc! Oh, atunci ar sbură îndată la dēnsa.

Inșe el dóră nici nu-și mai aduce aminte de ea. A uitat-o. Nu o iubesc...

Óre?

Și atunci i vine ideea să ntrebe eventualitatea. Rupe o crenguță să respundă aceea. Sfășie frunzele și dice tremurând:

— Me iubesc, nu me iubesc!

Să-i urăm ca frunzele să nu fie cu păreche!

I. H.

Literatura și arte.

Istoria dieceșei Orăđii-mari. Dl dr. Ioan Ardelean, profesor la gimnasiul din Beiuș, a început să publice o lucrare interesantă: „Istoria dieceșei române gr. c. a Orăđii-mari”. Partea primă a și apărut. Aceșta conține o scurtă privire asupra faselor credinței creștine catolice la Români, dela creștinarea lor până la începutul seclului XVIII. Prețul 80 cr. Autorul a petrecut șese ani la Roma, unde a adunat documente noue și foarte prețioșe relative la istoria bisericească și politică a Românilor; unele din aceste documente se publică în broșura presentă, altele se vor publică în cele următoare. Chiar și din acest punct de vedere întreprinderea dlui dr. Ardelean este dēmnă de aprețuire.

„Aus allen Welttheilen”. Revistă ilustrată lunară germană, pentru a respândi cunoștințele despre diversele țeri și popóre, care apare în Lipsia în editura lui Fues, conține în nr. 7 un articol cu titlul: „Die Romänen in Macedonien, Thracien, Thessalien, Epirus und Griechenland” de dl P. Broștean. Tragera asupra acesteșii întreprinderi atențiunea acelor cari se ocupă cu literatura germană privitoare la Români. Prețul unei broșuri este 45 cr.

Cărți noue. La Bucureșci au apărut de curēnd următoarele scrieri: „Reurile orașelor”, de Gr. M. Jipescu, prețul 4 lei; „Cântul Lebedei”, poesii de C. A. Aricescu, prețul 1 leu 50 bani.

Musicalii noue. La Bucureșci vor apăre în curēnd în editura lui Gebauer doue romanze: „Sciu că me-i ertă” și „Visul”, de G. Cavadia. — La Taborszky și Parsch în Budapeșta a apărut: „An die Herzenwelt” vals pentru pian de Filip Fahrbach jr., prețul 1 fl.; — „1884. Jogászsárdás” de Rácș Pál, prețul 1 fl.; — „Preciosa”, polca-mazurka, de Filip Fahrbach jr., prețul 75 cr.

Điar nou: „Patria” este numele unui điar cotidian ce a început să apară la Iași, ca organ al partidului liberal-conservator.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Archiducele Rudolf*, cu ocașiunea petrecerii sale în Bucureșci, a trimis 2000 franci pentru săracii de acolo. — *Dl B. P. Hășdēu* petrece de câteva đile în Budapeșta, unde studiează arhivele și a vizitat espoșițiunea de aurării. — *Dl C. S. Stăncescu* a ținut duminica trecută o conferință literară la Ateneul din Bucureșci, vorbind despre artele plastice. — *Dni G. Sion Gherei* și *V. Burla* sânt însărcinați de ministerul de culte din România, pentru a esamină hrisóvele găsite în 15 lăđi, în biserica Sf. Nicolae din Iași. „Liberalul” crede, că aceste documente vor fi oprite la Iași, căci aparțin de drept aceluși mușeu.

Hymen. *Dna vėđ. G. Liuba n.* Alesandrina Babeș, fiica dlui Vincentiu Babeș, s'a logodit cu dl Petru Ledniczky de Kislednicz, inginer la căile ferate în Oradea-mare. — *Dl Nicolae Xenopol*, unul din redactorii điarului „Românul”, luna trecută ș-a serbat în Bucureșci cununia cu dșora Felicia Băicoian, fiica dlui major N. Băicoian.

Înaintările de maiu. În armata comună c. r. fure înaintați la 1 maiu următorii ofișieri români: colonel-locotenent Iuliu Mihályi de Apsa în regimentul de husari nr. 10; căpitan de cl. I Alesandru Conea în reg. de inf. 46; căpitan de cl. II George Popovici în reg. de inf. 64; primi-locotenenți Ioan Alvia în reg. de inf. 52, Basiliu Pucariu în reg. de inf. 66; locotenenți Iosif Musteș în reg. de inf. 50, Iuliu Bota în reg. de inf. 6. — *La honveđi* au fost înaintați: căpitan de cl. II T. Popovici, primi-locotenenți Nic. Stolojescu și Petru Bugarin, locotenenți Aurel Mezeiu, Archidiu Șoldea.

Despre Academia Română din Bucureșci „Românul” publică o critică interesantă. Reproducem din ea partea relativă la premiarea „Ornitologiei poporare române” de dl S. Fl. Mărian: „Nu puțin surprinși am fost din capul locului, când am aflat — dăm faptul sub tótă reserva — că s'a dat dlui Fėt spre cercetare cartea dlui Mărian: „Ornitologia poporară română”. Se vede că nemuritorii au cređut, că este o carte de științe naturale, în special despre păsəri și d'aceea au dat-o profesorului de botanică, pe când intr'adevăr ea este o carte foarte însemnată și foarte meritóșă de literatură poporară română. Autorul a cules tóte legendele, basmele, credințele și proverbele române relative la păsəri. Și dēcă a meritat o carte să fie premiată, atunci este cartea dlui Mărian. Pe lângă acēșta, mai sciea Academia, că prin premiul ce i-ar acordă, ar inlesni tot d'odată pe autor să publice și celelalte volume privitoare la literatura poporară. Cu tóte aceste, a fost o discușiune foarte viuă ș-abia după ce s'a votat de 2--3 ori, a eșit cartea lui Mărian premiată. Fórtē instructive erau acele discușiuni și nu putem să nu ne oprim un moment la dēnșele. S'a đis că nu este o carte științifică, ci numai o adunare de material. Tocmai acesta este meritul neprețuit al cărții! Cine s'a ocupat cu culegere de literatură poporară din gura poporului, scie ce muncă este, și cât merit are cel care, după atăți ani de

eru, a isbutit s'adune un material aşá de bogat ş-atát e exact. Dăcă este un lucru atât de uşor, de ce nu l'a întreprins până astăzi nici unul din nemuritori? Apoi de ce au măsurá indoită? Pe d'o parte tipăresce Academia cu cheltuiela ei o colecţiune de cântece poporare culese din Ardeal de dl Jarnik care, pe cât scim, dăcă s'ar presintă la premiu, nu l'ar meritá; şi pe d'altá parte dăce, c'o lucrare analógă şi mult mai superióră nu se póte măcar spriginí? Un alt membru al Academiei — care a scris o carte intrégă asupra cărţilor poporare române, şi care de altfel este cel mai competente din Academie d'a judecá o atare carte — pretinde ca d. Marian să fi făcut şi comparaţiuni între ornitologia română şi ornitologia altor popóre. Acésta incumbá invětaţilor speciali şi dlor membrii ai Academiei; ei trebuie să facă studii de literaturá poporará comparată, ér nu culegătorul, care numai dăcă voiesce le face*.

Dieta ţării se va încheiá la 23 séu 24 maiu şi apoi numai decât se va convocá dieta nouă. Alegerile se vor face cam la sfěrşitul lui iunie. Mişcările electorale s'au şi început in tóte părţile. Sânt deja şi câţiva candidaţi români.

Pentru conferinţa din Sibíiu s'au mai ales următorii domni, la Noerichiu in comitatul Sibíiului Cosma şi Cútean; din comitatul Torontal V. Babeş, dr. Nestor Oprean, George Martinescu şi Filip Mihaiu; in cercul Hunedóra Avram Păcurariu şi Fr. Hossu-Longin, suplent dr. Ioan Mihú; in cercul B. Huedinului Anania Pop şi Vasiliu Poruţiu, suplenti Artemiu Codărcea şi Ioan Papiu; din Alba-Iulia Ales. Tordăşan şi Matei Nicola; din cercul Ighiului Axente Sever şi Ales. Danciu; din cercul Aiudului I. M. Moldovan şi B. Oltean; din cercul salinelor mureşene Benjamin Pop şi Iacob Pop; din cercul Deva I. Papiu şi G. Secula; dela Vinţ R. Păuţa şi V. Albini; din cercul Cocota Paul Rotariu şi Emanuil Ungurean; din conferinţa ținută la Cluş Alexandru Bohăţel, Gavriila Pop, Alessiu Pop, Vasiliu Almasan, Iuliu Coroian şi Lazar Baldi; din cercul Téca Grigoriu Vitéz şi Gavril Cheţian, suplent Damian Rippean; din cercul Ormenişului Ludovic Simon şi Andrei Vodă, suplent Petru Russu. Tocmai acuma aflăm, că conferinţa electorală generală din Sibíiu se va convocá pe 1 iunie st. n.

Impăratésa Maria Ana, fosta soţie a repausatului împărat Ferdinand, buna Maj. Sale Francisc Iosif I, a încetat din viaţă la Praga in 4 maiu, in etate de 81 ani.

Seminariul gr. or. român din Arad se va înfiinţa mult mai de grabă, decât s'ar fi putut sperá. Apelul zelosului episcop diecesan Ioan Meţian a produs un rezultat strălucit. Din véra trecutá şi pân'acuma s'a colectat pentru acel institut de culturá 65 mii florini. Din acésta sumă, cu 18 mii s'a cumpărat întregul fond de lângă cel dăruit deja de baronesa Sina, şi aşá zidirea se va începe încă in véra acésta. Planul şi preliminarul s'a presintat sinodului, care le-a şi aprobat. Spesele se urcă la 69 mii florini.

Teologii şi preparanţii din Arad, intruniţi in o societate de lectură, ținură in duminéca trecutá o şedinţă publică, a cărei programă a eşit şi in foia noastră. La acésta şedinţă asistá şi Pr. SŞa părintele episcop diecesan Ioan Meţian dimpreună cu mai mulţi bărbaţi de frunte din acel oraş şi deputaţi sinodali aflători atunci la Arad. Şedinţa s'a deschis prin un frumos discurs al dlui profesor Vas. Mangra, şi se încheiá cu un alt discurs al dsale. In sfěrşit rostí câteva cuvinte părinţesci şi de incuragiare şi Pr. SŞa episcopul, mulţumind şi óspetilor pentru spriginul dovedit. Societatea se bucurá de un venit de 86 fl. Cu asta ocaziune au decorat auditorul şi o frumósă cunună de dame; étá

numele lor: dnele Iulia Bocşan, Rea Silvia Ceontea, Letiţia Oncu, Teresia Magdu, Adamovici, Dogar, Bozgan. Emilia Dascal, Lucreţia Savonescu, Popovici, Emilia Moşescu; dşórele Iulia şi Silvia Bocşan, Hortensia Paguba, Maria Adamovici, Paulina Adamovici, Emilia Martini, Ersilia Petrovici, Irina Dascal.

Un tiner român sinucis Isaia Boţco, fost adjunct notarial in comuna Kétegyháza, comitatul Bichiş, s'a sinucis la 6 maiu nóptea, impuşcându-se cu un revolver. Densul a fost de 33 ani şi in anii trecuţi a publicat prin unele diare poesii sub numele „Iason Bianco“; din cele trimise noue mai avem una, dimpreună cu o novelă poporală, cărora asemenea le vom face loc. Nefericitul tiner a lăsat după sine 5 epistole adresate cunoscuţilor sei, una din aceste, adresată fostului seu principal suă astfel: „Domnul meu. Intre impregiurările actuale a stării mele morale şi psihice, am scurtá vreme să vorbesc multe. Mai nainte de tóte, mulţamindu-ve de stima şi iubirea dovedită faţă de mine in timpul ce luc'rai alătura d'tale in greul şi odiosul oficiu. Acum ne despărţim pentru totdeuna! Doresc, ca cei ce me vor urmă in post, să meriteze mai mult de cât mine increderea d'tale, şi doresc, să-ţi fie fideli ca mine barem, sciind, cât de puţin mai póte omul adăverat contá ađi pe fidelitatea, parola şi caracterul acestei lumi ticălóse şi miserabile. Gróznic m'am înşelat in credinţa mea pusă pe lume, căci am cugetat, că tot omul este om cu inimă şi bună socotelă, dar la fine esperinţa mi-a desfăşurat un trist contrar. M'am îngreţosat de lume şi vieţă, observând, din grelele lovituri suferite, că séu eu nu sânt pentru lumea asta, séu lumea nu e pentru mine, séu zămislirea mea este o greşélă dumneţească. Deie cerul însă poporului şi patriei mele mulţi indiviđi cu talentul ce eu l'am avut; dar nu dee nici unul cu norocul ce eu l'am avut! Eu nu mai pot rămâne. N'am la ce şi pentru ce mai fi. Mişeiia altora m'a despoiat de onóre, de viitor. Dumneţeu — de e drept că tóte-s cu voia lui — m'a despoiat de sănătate, şi in fine, am perdut şi ultima rază de speranţă, că vre-odatá voiu ajunge o đi bună pe pământ! M'am resolvit dar să plec acolo, de unde nu mai este rentórcere! Acolo me va judecá judecătorul ceresc, dar judecători lumesci mişei şi briganti ca oricare muritor, cu raine nu vor avé de afacere! Lumea me póte judecá cum i place, nu-mi pasă, că nu e mai bună decât mine. Cu cât cineva are inimă mai rea, cu atáta e mai réu judecător. Cu acésta finesc şi ve rog, iertaţi-me şi in urma mea ce las luaţi-le in grige părinţescă. *Isaia Boţco.*“

Gimnasiul din Caransebeş. Opt-deci şi una de comune graniţeresci din fostul comitat Severin au subşternut ministrului preşedinte Coloman Tisza o rugare, pentru ca să pună capét trăgănării ce întâmpină înfiinţarea unui gimnasiu românesc in Caransebeş cu cheltuietele acelor comune.

Apel către préstimaţii domni autori români. In numele Reuniunii române de lectură din Timişórá, subsemnatul comitet, in urmarea decisului adunării generale, ținută in 9 martiu 1884, işi ia indreznela a apela cu tóta stima a marinositatea préstimaţilor dñi autori români, ca să binevoiéscă a doná câte un esemplariu din opurile lor, pe séma bibliotecii Reuniunii. Comitetul din partea sa, nu va întrelăsá a dá tributul seu de recunoscinţă domnilor autori donatori prin aceea, că va stăruí la lăţirea opurilor acelora atât între membrii Reuniunii, cât şi prin recomandare publică, pe calea jurnalisticeí. Din şedinţa adunării generale ținută in Timişórá la 9 martiu st. n. 1884. *Petru Opriş* preşed. *George Trăila* secretar.

Diletanţi români in Beclean. Dñii Simeon Moldovan invěţător şi Ioan Grec cetăţan in Beclean, in-

spirați de zelul lor național, au înființat înainte cu un an în orașul lor o societate de diletanți teatrali. Această societate a dat de atunci mai multe reprezentațiuni, despre cari s'a vorbit și în foia noastră. Cea mai de pe urmă s'a ținut în 22 aprilie, adică a treia zi de Paști. Cu asta ocaziune s'a jucat piesele „Fântâna de pîtră” de I. Lăpădat și „Cărlanii” de C. Negruzzi. Reprezentațiunea, în fața unui public numeros, a reușit bine, căci diletanții ș-au dat totă osteneța d'a-și interpreta cât mai bine rolurile. Au jucat: Ioan, Ludovica și Florica Zupan, Vasile Chița, Ludovica Racnean n. Morar, Ioan Șvagău, George Cârtoș și Ioan Moldovan, toți crescuți și eșiți din școala de model a Becleanului. După încheierea pieselor, diletanții mai cântară două piese: „Colo 'n Plevna în redute” și „Cântecul gîntei latine”. Apoi urmă danțul, în pauze se cântară hori naționale. Petrecerea ținută până la 4 ore dimineața. Dintre familiile cari luară parte, ni se amintesc a dlui administrator protopopesc din Ilieșua Ioan Deac, protopopăsa I. Oltean din C. Criștur, P. Mureșan din Deș etc. Vinitul curat a fost 34 fl., care s'a dat în favorul școlii de acolo.

✧ **Plugarii români din Izvini**, comitatul Timiș, au înființat și ei un cor vocal sub conducerea plugarului de acolo Chira Bogdan. Acest cor a dat în duminica Tomii un concert în folosul fondului său. Programul următor: Resunet, Spiritul executate de corul vocal; „Moș Martin”, poezie de Iulian Grozescu, declamată de corista Elena Cărunt; Salutarea Patriei și Steluța, executate de corul micșt; „Mărirea s'rămășilor”, poezie de G. Sion, declamată de coristul P. Regiep; Jună de român, Stéua României, executate de corul vocal; Muciu Scevola, poezie de P. Dulfu, decl. de coristul I. Bogdan; Junimea parisiiană, Luntrașul și Dulce-i viața, esec. de corul vocal; „Nu te teme, mei Române!” poezie de Iosif Vulcan, decl. de Elena Cărunt.

✧ **Petrecere de primăveră**. Inteligența română din Curtacher, comitatul Arad, a arangiat la 10/22 aprilie, a treia zi de Paști, o petrecere de primăveră în localitatea școlii confesionale și în folosul bisericii, care se va edifică. La această petrecere a luat parte un număr frumos de inteligență din giur. Etă o listă a damelor cari au fost de față: dómnele Elena Morar, Elena Mera, Ecaterina Stan, Elena Ursu, Maria Ţucra, Irina B. Cure, Ana Chirila, Elena Buda, Sofia Motorca, Marta Fried, Maria Cătana, Irina Șvart, Elena Oșca, Iulia Ursu, dșorele Dragina Mera, Ecaterina Stan, Iulia T. Ursu, Maria Buda, Emilia Faur, Zena Motorca, Victoria Catana, Maria Șvart. Petrecerea ținută până 'n zori.

✧ **Mulțămîtă publică**. Subscriși primind în 14 l. c. dela onorabilul institut de credit și economii „Albina” din Sibiu una sumă de 100 fl. v. a. (una sută florini), votați în adunarea generală a acționărilor, ținută în 28 martie a. c. ca beneficiu pentru Reuniunea femeilor pentru înființarea unei școlii de fete române în Abrud, prin această ne ținem de o placută datorie — în numele Reuniunii a aduce cea mai călduroasă și sinceră mulțămîtă publică, atât onor. domni acționari, cât și onor. direcțiuni ai sus laudatului institut, pentru bunăvoința și generositatea arătată față de Reuniunea noastră, dorind ca pronia divină să încoroneze toate agențele onorabilului institut cu succesul cel mai strălucit. Abrud în 12/24 aprilie 1884. În numele comitetului: *Anna Gall* președintă; *Alexandru Ciura* secretar.

✧ **Rațiociniu** despre venitele și spesele balului reuniunii femeilor române din Arad, arangiat în 26 febr. 1884. (Fine.) Prin colecta dela Ioan Bartolomeiu din Caransebeș: St. Velovan 1 fl., Petru Popoviciu 1 fl., F.

Adam 1 fl., Ioan Bartolomeiu 1 fl. — Prin colecta dela dr. N. Ciacian, medic în Pesca: George Petroviciu 5 fl., Sidonia Tamașdan 10 fl., Eteleca Popa 5 fl., Ioan Ardelean 2 fl., Petru Cimponeriu 2 fl., Emilia Ciorogariu 2 fl., Luisa Barbura 10 fl., Anna Novac 3 fl., Iulia Josa 2 fl., Sofia Gebeleş 2 fl., dr. Ciacian 2 fl. — Prin colecta dela Iustin Popoviciu din Giula: Iustin Popoviciu 2 fl., Iosif Beșan 1 fl., Ion Marcus 50 cr., Petru Bibera 1 fl., Elena Biberia 1 fl., Lazar Bogariu 1 fl. — Prin colecta dela Nicolau Zigre, avocat în Oradea-mare: Ieroteu Beleş 5 fl., Petru Jonaș 1 fl., Simeon Bica 3 fl., Petru Suciu 3 fl., Gavril Neteu 3 fl., Elia Bochis 1 fl., George Horváth 1 fl., Ioan Papu 2 fl., Nicolau Zigre 3 fl. — Prin colecta dela Visarion Roman din Sibiu: Elia Macelariu 5 fl., Parteniu Cosma 2 fl., Elena bar. Papp 1 fl., Grigorie Matei 3 fl., Ioan Popescu 1 fl., P. Popoviciu 50 cr., Nicolau Cristea 1 fl., Moise Lazar 1 fl., Ioan Moga 2 fl., Ioan Preda 1 fl., Petru Roșca 1 fl., Nicamor Frateș 1 fl., Ilariu Pușcariu 1 fl., dr. Crișan 1 fl. Suma 369 fl. 30 cr. Suma venitelor la olaltă 873 fl. 80 cr. Din această subtragându-se spesele balului cu suma de 271 fl. 10 cr. Remâne venit curat suma de 602 fl. 70 cr. Arad 14 april 1884. *Letiția Oncu* cassiera Reuniunii.

Congresul corpului didactic din România s'a încheiat la 3/15 aprilie, la acesta au participat vr'o 350—400 de profesori și institutori; s'a hotărît ca învătămîntul public să fie cât se pôte mai național și mai moral.

Necrológe. *Inmormântarea lui George Marchis*, fostul archidiacon al părților sâtmărene din diecesa Orădu-mari, s'a făcut la Carei în 30 aprilie, pontificând Rds. D. canonic oradan dr. Augustin Luran, asistând o preoțime numerosă. Primind numai după încheierea numărului trecut anuniul funebru al familiei, din acela reproducem de asta-dată, că pe repausatul în Domnul îi geiese familiarii: Soa vėduvita Iulia Vultur, ftul Róm, fiicele Valeria, Otilia și Cornelia, frații Ioan și Vasiliu, sorerile Ana, Maria și Gafia, sóra Maria Csonka, vėduva lui Daniil Vultur óre-când protopp în Bársăul de sus, moșul Teodor Csonka, proprietar, afinii Terenția Vultur cu soțul, Simeon P. Dessean avocat în Arad și familia, Lucreția Vultur cu soțul Vasiliu Pavel preot în Slatina, Grigoriu Fași paroc în Valasut cu familia, verii Dina Valean cu soțul Ambrosiu Pap paroc în Tiream, Antoniu Gita paroc în Borhid cu familia, Ioan Marchis paroc în Dob cu familia, Zenovia Pap cu soțul Victor Maniu avocat în Baia-mare. — *Ecaterina Groza născ. Bancilla*, soția dlui Ioan Groza preot și oficial al consistoriului diecesan gr. or. în Arad, a adormit în Domnul în Budapesta, la 4 maiu, în etate de 24 ani.

Călindarul săptămănei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sėrbătórele.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca 4, a Paracliticului. Evang. dela Ioan c. 5, v. 3. a inv. 4.					
Duminecă	29	11	Sf. 9 Mart. d. Kisic	4 31	7 24
Luni	30	12	Sf. Apost. Iacob	4 29	7 25
Martți	1	13	Sf. Pr. Ieremia	4 27	7 26
Mercuri	2	14	Ad. rel. Sf. P. Atanasie	4 25	7 27
Joi	3	15	Mart. Timoteu	4 24	7 29
Vineri	4	16	Martiră Pelagia	4 22	7 30
Sămbetă	5	17	Martiră Irina	4 21	7 31

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.